

**INATSIARTUT
OMBUDSMANDIATA
UKIUMOORTUMIK
NALUNAARUTAA
2005**

4-10 Sulianik sulisunut tunngasunik misissuineq. (J.nr. 11.73.88.72/020-05).

Kommunimut tikeraarnermut atatillugu kommunip sulisoqarnermik ingerlatsiviani suliat 18-it misissorpakka tamatumalu ataatsimut oqaaseqaatinik aamma suliat ataasiakkaat pillugit oqaaseqaatinik imaattunik allakkani 5. april 2005-imeersuni saqqummiussinissaq pisariaqalersippaa:

“ ...

Sulianik torersuutitsineq.

Ataatsimut paasisakka imaapput mappit suliani allaagaatinik imallit kusanartumik torersuutinneqartut. Allattukkat naqitanngortitat allakkiallu ikittuaraannaat sulianiipput. Sulisoqarnermut pisortamik ...-imik 16. marts 2005-imi ataatsimeeqateqarninni paasitinneqarpunga allattukkat/allakkiaat allanneqarniariartut allaffiup naqitanngortittarai, taamaattumillu tunngaviutippara allattukkat naqitanngortitat allakkiallu sulianiittariaqartut sulianiittut.

Aammattaq maluginnaavara atorfinitsitsinermi allakkiaat kusanartumik oqaaser-talersugaasut, paasissutissallu suliamut tunngassuteqartut tamaasa imaralugit.

Sulisut ullut 14-ikkaarlugit akissarsisartut.

Malugaara sulisut ullut 14-ikkaarlugit akissarsisartut atorfinitsinneqarnerinut up-
pernarsaatiniq peqanngitsoq.

Sulisoqarnermut pisortap ...p ataatsimiinnermi oqaatigaa kommunip akissarsianik tunniussinnermut atatillugu akissarsiat ilisarnaataat (lønkoder) assigiinngitsut kommunit atorfinitsitsisarfinni ataatsiakkaani atortagai kommunip atorai.

Tamanna pillugu oqaatigaara kommunini ataasiakkaani assersuutininik imaattunik takusarsimasunga, tassalu kommunip sulisut ullut 14-ikkaarlugit akissarsisartut pillugit tunngaviusumik paasissutissat pisariaqartut quppernermi ataatsimi allattortarsimallugit, isumaqatigiissut suna tunngavigalugu sulisut ataasiakkaat atorfinitsitaasimanerat sunillu atorfeqarnerat nalunaarlugu.

Isumaqarpunga nalornissutaasinnaasut pinngitsoortinniarlugit kommunip sulisui nalunaaquttap akunnermusiaqarlutik aalajangersimasumik atorfeqartitaasut pillugit tunngaviusumik paasissutissat taakku suliarineqarnissaat kommunip isumaliutersuutigisariaqaraa.

Suliat ataasiakkaat.

Sulianik sulisunut tunngasunik misissuina oqaaseqaatinik apeqqutinillu imaattunik saqqummiussinissannut pissutissaqalersitsivoq, kommunilu qinnuigaara taakku isummerfigeqqullugit:

...
Sulisut qaammammusiaqartut.

...
... – inuttut normua ... .

Kommuni qinnuigaara ... qanoq atorfinitsitaasimanersoq allaasereqqullugu. Atorfinitsitsinnermi allakkiaq/misiliilluni sulineq pillugu isumaqatigiissut suliarineqarsimappat kommuni qinnuigaara taassuma assilina nassiuteqqullugu.

Suliami pineqartumut tunngasumi ”suliffigisimasani allattuiiffinnit” arlalinnit erserpoq qaammatinik aalajangersimasuni akissarsiaanit ilanngaassisoqartarsimasoq, nalunaaquttap akunneri takkutinnitsoorfigisimasai pissutigalugit. Kommuni qinnuigaara akissarsianik ilanngaassinerni taakkunani periaaseq qanoq ittuunersoq, aamma takkutinnitsoorneq qanoq nalunaarsorneqartarnersoq allaasereqqullugu. Kommuni aamma qinnuigaara ... akissarsianit ilanngaassineq sioqqullugu nalunaaquttap akunneri takkutinnitsoorfiit naatsorsorneqartut/nalunaarsorneqartut pillugit oqaaseqaateqarnissaminut periarfissaqarsimanersoq (imaluunniit pineqartoq nammineq nalunaaquttap akunnerinik nalunaarsuisimanersoq) nalunaarutigeqqullugu.

Kontolersuineq pillugu takussutissiamit 27. januar 2002-meersumit erserpoq aningaasat 2.497,96 kr.-t ”sulinnigifeqarnerisutisiassat, nalunaaquttap akunneri” ilanngaatigineqarsimasut/akilerneqarsimasut.

Kommuni qinnuigaara aningaasat taakku ...-imut tunniunneqarsimanersut imaluunniit akilersinniarneqarsimanersut nalunaarutigeqqullugu. Aningaasat taakku tassaappata pineqartumut akilersinniarneqarsimasut kommuni qinnuigaara aalajangiineq suna akiliisitsiniarnermut tunngaviusimanersoq aamma tamatumunnga atatillugu periaaseq suna malinneqarsimanersoq uannut nalunaarutigeqqullugu.

...
... – inuttut normua ... .

Mappimi allagaatinik imalimmi mianersoqqussut 28. december 1994-imi ulluleneqarsimasoq ilaavoq. Mianersoqqussut taanna suliaritunngitsoorsimanermik tunngavilersorneqarsimavoq. ... mianersoqqussummik tunniussisoqannginnerani suliami illua'tungiusutut isumaanik tusarniaavigineqarsimanersoq suliami allagaatinit takuneqarsinnaanngilaq.

Sulisoqarnermut pisortap ...-ip 16. marts 2005-imi ataatsimeeqatigineqarnermini oqaatigaa kommunip sulisut iliuuseqarfigineqarnissaannik aalajangiinnginnerani suliami illua'tungiusut isumaanik massakkut tamatigut tusarniaasoqartartoq.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi allakkatut kommunip suliani sulisunut tunngasuni atortagaata assilineru sulisoqarnermut pisortap ataatsimiinermi uannut tunniuppaa.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi allakkatut atorneqartup naq-qani imaattoq allassimavoq: "Atorfeqartitaasumit akineqassaaq, immikkoortortaarfimmilu pisortamut ullumikkumiit ullut pingasut qaangiutsinnagit tunniunneqassalluni." (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Kommuni qinnuigaara suliani sulisunut tunngasuni suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanerni tamani ullunik pingasunik piffissaqartitsineq kommunip atortarneraa, imaluunniit kommuni pisut ataasiakkaarlugit piffissaliunneqartup qanoq sivisutigisariaqarneranik erseqqissumik naliliisarnersoq nalunaarutigeqqullugu."

Kommunip allakkani 10. juni 2005-imeersuni makku nalunaarutigai:

” ...

Sulisut ullut 14-ikkaarlugit akissarsisartut:

Sulisut ullut 14-ikkaarlugit akissarsisartut eqqarsaatigalugit taakku atorfinitsinernerinut uppersaatinik peqannginnera Ombudsmandip tikkuarpaa. Tamanna tunngavigalugu paasisutissat tunngaviusut atorfeqartitaasut ataasiakkaat isumaqatigiissutit suut tunngavigalugit atorfinni suni atorfeqartitaanerit pillugit paasisutisartallit kommunip suliariniarpai.

Sulisut qaammammusiaqartut:

...

..., inuttut normua ...

Qulaani taaneqartoq ilinniarnermik aallartitsisimangilaq, tassami STI-mi isumaginnittunut peqqissaasunullu ikiortinngorniatut ilinniarnissamut ilaaniarnani nalunaarsimagami. Suliffeqanngimmat tamatumunnga taarsiullugu ... ”...”-mi atuartunngorpoq, tamannalu Inuusutissarsiornermut Suliffissaqartitsiniarnermullu Allaffik suleqatigalugu pisimavoq. ... ”...” inuusuttunik 15-it 25-illu akornanni ukiulinnik sullitaqartuuvoq, taakkulu tassaanerupput atuartut meeqqat atuarfiannit aninermik kingornatigut annertunerusumik ilinniagaqarfimmi tiguneqarnissaminnut imaluunniit suliffeqarnermut akuliutsinneqarnissaminnut tunngavissaminnik amigaateqartut.

... ”...”-p siunertaa tassaavoq inuusuttunut suliffeqanngitsunut pikkorissartitsiviusumik suliaqartitsinissamik neqeroorteqartarnissaq. Tamanna ilaatigut sullivinni atuartinneqarnikkut kiisalu FSA/FSUA-mi atuartinneqarnikkut ingerlanneqartarpoq.

Akissarsialeriffik ... ”...”-mit atuartut ”sulinerminni skemaannik“ qaammammoortumik tigusaqartarpoq. Atuartut namminerisaminnik ineqartut qaammammut 4.200, kr.-nik ilinniagaqarnersiutisisarput, taakkulu ...-p tigusarpai. ... ilinniagaqarnersiutit saniatigut meeqqanut tapinik pisarpoq. Nalunaaquttap akunneri peqanngiffiit pineqartup ilinniagaqarnersiutisiaanit ilanngaatigineqartarput.

Kontolersuineq pillugu takussutissiami 27. januar 2002-meersumi aningaasat 2.497,96 kr.-t “sulinnigiffeqarnersiutisiassat” tassaangillat aningaasat akilersinniarneqarsimasut, tassaappulli sulinnigiffeqarnersiutit ...-p pisassarisai, taakkulu 27. marts 2002-mi tunniunneqarsimapput.

...

Illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq pillugu:

Pisuni ataasiakkaani tamani illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut ullunik pingasunik piffissaqartinneqarluni akissutit tunniunneqartarnera kommunip atorpa.

...” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Kommuni allakkatigut 14. juni 2005-imeersutigut imatut akivara:

„Allakkani 5. april 2005-imeersuni ataatsimut ataasiakkaallu pillugit oqaaseqaatinnut apeqquteqaatinnullu kommunip akissutaa 10. juni 2005-imi tiguara.

Ataatsimut.

Sulisut ullut 14-ikkaarlugit akissarsisartut.

Kommunimi sulisut ullut 14-ikkaarlugit akissarsisartut atorfinitsitaanerit pillugu uppernarsaateqaanginnera pillugu ataatsimut oqaaseqaatikka tunngavigalugit taaku pillugit tunngaviumik paasissutissanik kommunip suliarinninniarnanik kommunip nalunaarutigisaa tusaatissatut tiguara.

Suliat ataasiakkaat.

Sulisut qaammammoortumik akissarsisartut.

...

... – inuttut normua ... .

Kommunip ilisimatitsissutaa tusaatissatut tiguara.

Akissarsianilli ilanngaassinerup qanoq iliorluni aaqinneqarsimanera pillugu apeqqutinnut akissutit amigaatigaakka, matumani ”suliffiusimasut pillugit immersugassap” akissarsialeriffimmut nassiunneqaanginnerani nalunaaquttap akunnerisa peqanngiffiusimasut ilinniarnermi akissarsianit ilanngaatigineqartussat nalunaar-sorneqarneri ”...”-p ...-imut tusarniaatigisimanerai ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

...

... – inuttut normua ... .

Malugaara kommuni atorfeqartitamut suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaagaangami tusarniaanermut akissutip tunniunnissaanut ullunik pingasunik piffissaqartitsisartoq.

Suliami Aqutsinermut Pisorta qarfiup atorfeqartitaasumut suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut ullut pingasut qaangiutsinnagit akissuteqarfigeqqusiffigisimasaani 2003-mi imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

”Aqutsinermut Pisorta qarfik uannut allakkamini 5. november 2002-meersuni allappoq. ”Aqutsinermut Pisorta qarfiup suliami tassani A-mut piffissarititaasup sivi-kippallaarnera ajuusaarutigaa oqaatigissallugulu pisorta qarfiup nalinginnaasumik sulisut soraarsitsinissamik suliasatut eqqarsaatigineqartuni suliamut oqaaseqaateqarnissaanut naammaginatsumik piffissalertarmagit.” (Atorfeqarfimmi nutsigaa-voq)

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19-imiipput. § 19, imm. imaattunik oqaasertaqarpoq:

”§ 19. Suliasami (illuatungiulluni) peqataasoq paasissutissanik aalajangersimanunik suliasami pisimasuinnut tunngasunik oqartussaasut pigisaqarnerannik ilisimasaqarsorinangippat aalajangiisoqassanngilaq peqataasoq taanna paasissutissanik tamakkuninnga oqartussaasunit ilisimatinneqartinnagu oqaaseqaateqarnissaanullu periarfissinneqartinnagu. Aalajangigarli taanna aatsaat atortuussaaq paasissutissat peqataasumut tassunga iluaqutaasussaangippata suliallu aalajangiiffiginissaanut pingaaruteqarpata. Oqartussaasut oqaaseqaateqarnissamut taaneqartumut piffissamik killiliisinnaapput.”

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut akissuteqarnissamut piffissaliussanik aalajangersaasoqarsimanngilaq.

Inatsisileriffiup suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit pillugu ilitsersuusiani december 1994-imeersumi imm. 104-mi suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu imaattunik allasimasoqarpoq:

”Piffissamik killiliinermi suliassami peqataasoq paasissutissiissutigineqartunik misissuilaarnissaanut oqaaseqaatissallu ilusissaata imarisaatalu isumaliutiginnissaanut naammattumik piffissaqartinneqartariaqarpoq. Tamatumunnga atatillugu naatsorsuutigineqartarsinnaapput paasissutissiissutit annertussusii suliassallu suussusia, tamatumunngalu ilanngullugu apeqqutaatillugu suliassami peqataasoq suliassap ilai allat pillugit siusinnerusukkut oqaaseqaateqarnissamut periarfissaqartitaareersimamnersoq. Aammattaaq naatsorsuutigineqarsinnaavoq suliassaq imaannersoq suliassami peqataasup ajunnginnerutissinnaallugu suliassap paasisimannilluartumit misissorneqarnissaa paasisimannilluartullu taassuma oqaaseqaatissanik ilusilersueqataannissaa. Aamma naatsorsuutigisariaqarput allat namminersortut pisortalluunniit soqutigisaat, pingaartumik allat suliassani peqataasut suliassap suliarineqarasuarneqarnissaa kissaatigineraat. Suliassami peqataasup piffissamut killiussap siviisorneqarnissaa qinnutigippagu qinnuteqaat taamaattoq amerlanertigut akuerineqartariaqarpoq, tamanna piffissamik killiliinermut pissutigisanut annertuumik akerliungippat.”

Taamaalilluni suliame illua'tungiusup isummaminik tusarniaavigineqarnerminut akissuteqarnissaminut qanoq siviisutigisumik piffissalerneqarnissaani suliami ataa-siakkaanit erseqqissumik naliliineq tunngaviusussaavoq.

Paasinninnera unaavoq soraarsitsineq pillugu suliami suliap ilungersunartuunera illua'tungiusumullu eqqorneqartumut qanoq sunniuteqarnissaa pingaartillugit isiginiarneqartariaqartut. Matumani ilanngullugu pingaartillugu isiginiartariaqarpoq suliame illua'tungiusup paasissutissanut oqartussaasup suliame illua'tungiusumut tusarniaalluni allagaani saqqummiussaanut isummernissaminut pisariaqartitamisut piffissaqartinneqarnissaa, kiisalu suliami illua'tungiusup tusarniaanermut akissutip imarisaanik isumaliutersuutiginninnissamut piffissaqartinneqarnissaa.

Suliami soraarsitsinermut tunngasumi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi akissuteqarnissamut siviikitsuaraannarmik piffissaliisoqarpat, suliamilu illua'tungiusoq akissuteqanngitsoorpat soraarsitsinerup atuussinnaassuseqannginnera tamatuma nassatarisinnaavaa, tassami suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut akissuteqarnissamut piffissaliisoqarneratigut suliami illua'tungiusup suliami paasissutissanik nutaanik saqqummiussinaviannnginnerata uppersarneqarnissaa oqartussaasup nammatassarimmagu.

Taamaattumik A-p suliami illua'tungiusumut tusarniaanermut suliami akissuteqarnissaminut ullunik pingasuinnarnik piffissalerneqarsimanerata ajuusaarnartuuneranik Aqutsinermut Pisortaqrarfiup oqarnera ilalerpara.

Taamaattumik uanga paasinninnera unaavoq suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut akissutip tunniunneqarnissaanut ullunik pingasunik piffissaqartitsineq kommunip imaaliallaannarluni atorsinnaanngikkaa, kommunili pisut ataa-siakkarlugit suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut akissutip tunniunnissaanut siviisunerusumik piffissaqartitsisoqassanersoq naliliisariaqartoq, pissutsit atorfeqartitaasumut suliamullu tunngasut isiginiarlugit.

Taamaattumik kommuni qinnuigaara, oqaaseqaatika tunngavigalugit, paasinninnera kommunip qanoq iliuuseqarnissaanut pissutissaqalersitsinersoq nalunaarfigeqqullunga.”

Kommuni allakkatigut 23. august 2005-imeersutigut imatut akivoq:

”...
Suliaq ..., inuttut normua ... pillugu.
...-mit oqaatigineqarpoq nalunaaquttap akunneri peqanngiffiit naatsorsorneqartartut allatorneqartarlutillu, naqitsinermi allagartaq aallaavigalugu akissarsialeriffimmut nalunaaruteqarnissaq siunertaralugu; naqitsinermi allagartaq atuartup takkunnermini naqittarpaa, taamatuttaarlu anigaangami naqittarlugu. Qaammammut ataasiarluni atuartoq peqatigalugu naatsorsuisoqartarpoq, tamatumalu kingornatigut nalunaaquttap akunneri peqanngiffiusimasut akissarsianit ilanngaatigineqartussatut nalunaarutigineqartarlutik. Atuartoq pisumi tamanna aqqutigalugu toqqaannartumik peqataatinneqartarpoq. ...-p ukioq kingulleq periaaseq nutaaq atulersimavaa, tassanilu atuartup naqitsinermi allagartap saniatigut inortuinini kiisalu pissutissaqanngitsumik takkutinnngitsoorunni tamatumunnga pissutaasoq ilanngullugu nalunaarlugu allattartussaallugit, kiisalu naqitsinermi allagartaq atsiortartussaallugu.

...
Suliaq ..., inuttut normua ... pillugu.
Ilumoorpoq kommunip “Illua’ tungiusup isumaanik tusarniaaneq” pillugu immer-sugassaataani oqaasertaliisoqarsimammat atorfeqartitaasup (oqaaseqaatissaqaruni) oqaaseqaatini immikkoortortaqarfimmi pisortaminut ullumikkumiit ullut pingasut qaangiutsinnagit tunniutissagai.

Ombudsmandip tamanna pillugu oqaaseqaateqarnera tunngavigalugu sulisoqarnermut allaffiup immersugassami tassani oqaasertat allannngortissimavai, taamaalilluni massakkut allassimalerluni: “Immersugassaq manna atorfeqartitaasumit akineqassaaq, ingerlatsivimmilu pisortamut imaluunniit immikkoortortaqarfimmi pisortamut tiguneranit ullut ___-t qaangiutsinnagit tunniunneqassalluni.” Taamaattumik si-unissami pisuni ataasiakkaani tamani piffissaliussap sivilissusia isummerfigineqartalissaaq, tamatumalu kingornatigut ullut qassiussusissaat immersugassami allaneqartalissalluni. Taamaalilluni ingerlaannarluni ullunik pingasunik piffissaqartitsineq atorneqarunnaassaaq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Kommuni allakkatigut 25. august 2005-imeersutigut nalunaarfigaara kommunip akissutai tusaatissatut tigugikka, suliamilu annertunerusumik iliuseqaqqissanngitsunga.